

Kotouttamisohjelma 2018

Tornion kaupunki

Tornion kaupunginvaltuusto x.x.2018 §

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	3
1.1.	Lainsäädäntö.....	4
1.2.	Tornion kotouttamisohjelma 2018–2011.....	5
2.	KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT PALVELUT	6
2.1.	Tulkkaus ja käännöspalvelut.....	6
2.2.	Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma	7
2.3.	Kiintiöpakolaisten vastaanotto.....	7
2.4.	Pakolaistyö.....	8
3.	MAAHANMUUTTO LAPISSA	9
3.1.	Maahanmuutto Lapissa ja Torniossa.....	9
3.2.	Maahanmuutto Tornion seudulla.....	10
4.	MAAHANMUUTTOTYÖN LINJAUKSET 2014–2017	10
4.1.	Maahanmuuttotyön linjaukset Torniossa	11
4.2.	Kotouttamistyöryhmän asettaminen	11
5.	KOTOUTTAMISPALVELUT OSANA PERUSPALVELUITA	12
5.1.	Varhaiskasvatus ja esiopetus	12
5.2.	Perusopetus	12
5.3.	Lukiokoulutus	13
5.4.	Toisen asteen koulutus ja aikuiskoulutus.....	14
5.4.1.	Koulutus kotoutumisen edistäjänä.....	14
5.4.2.	Tornion kansalaisopisto	15
5.5.	Nuorisotoimen palvelut	16
5.6.	Kulttuuripalvelut.....	17
5.7.	Sosiaali- ja terveyspalvelut	17
6.	KOTOUTTAMISEN MUUT PALVELUT	17
6.1.	Työ- ja elinkeinotoimiston palvelut.....	17
6.2.	Kelan palvelut	19
7.	JÄRJESTÖ- JA VAPAAEHTOISTOIMINTA TORNION SEUDULLA.....	19
8.	TIEDOTUS, TOTEUTUS JA SEURANTA	20

1. JOHDANTO

Helmikuussa 2018 hyväksyttiin Tornion kaupunkistrategia ”Maailman toimivin rajakaupunki 2027”. Kaupungin toiminta-ajatuksessa mainitaan onnelliset asukkaat ja toimintaperiaatteissa puhutaan asiakaslähtöisyydestä ja avoimuudesta. Avoimuutta ovat läpinäkyvä hallinto ja päätöksenteko sekä osallisuuden vahvistaminen. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa, että toiminnan keskiössä on tyytyväinen torniolainen. Asiakaslähtöisyyttä on myös asiakkaan aktiivisuuden vahvistaminen.

Yksi neljästä strategisesta päämäärästä on ”onnellinen ja osallistuva torniolainen”. Tuo tavoite toteutuu muun muassa silloin kun ”kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kotikaupunkinsa asioihin paranevat” ja kun ”kuntalaisten yhteisöllisyys ja me-henki vahvistuvat”. Strategisiin tavoitteisiin kuuluu myös ”kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantuminen”. Tavoitteisiin päästään, kun vahvistetaan kylien ja kaupunginosien yhteisöllisyyttä, lisätään kuntien osallistumis- ja vaikuttamiskanavia, vahvistetaan kunta–järjestö -yhteistyötä ja kehitetään kunnan hyvinvoinnin edistämistyötä.

Strategian merkittävä oivallus on se, että jokainen kuntalainen voi tehdä osansa hyvinvoinnin edistämiseksi ja että meistä jokaisen hyvinvointi muodostuu lukuisista pienistä hyvistä teoista ja valinnoista. Kaikki edellä mainitut toimenpiteet ovat keskeisiä myös kotoutumisen onnistumisen kannalta.

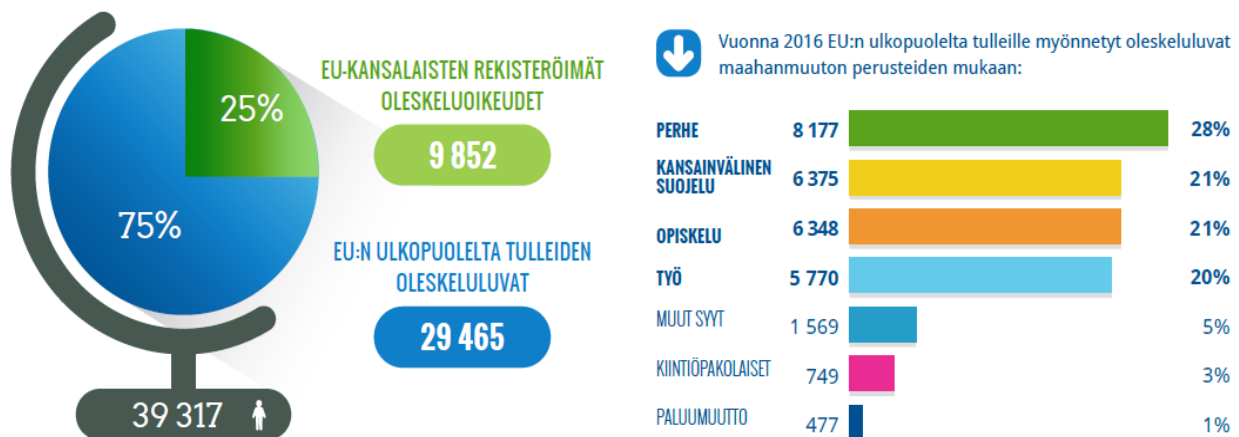
Tornion edellinen kotouttamisohjelma laadittiin vuosille 2014–2017 Meri-Lapin kehittämiskeskuksen johdolla seudulliseksi Tornion, Kemin, Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien yhteiseksi kotouttamisohjelmaksi. Tornion uusi kotouttamisohjelma 2018–2021 on laadittu kunnalliseksi ohjelmaksi ja se korvaa aiemman seudullisen kotouttamisohjelman.

Tornion kotouttamisohjelman keskeiset käsitteet ovat kotouttaminen, kotoutuminen ja kotoutuja. Kotouttamisella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä ja palveluita, joilla yhteiskunta pyrkii edistämään kotoutumista. Kotoutuminen on vuorovaikutusta ympäröivään yhteiskuntaan ja ihmisiin. Se on yksilöllinen prosessi, jossa ihminen kasvaa muutoksessa ja alkaa kokea yhteenkuuluvuutta yhteisöön ja yhteiskuntaan, jossa elää ja asuu. Kotoutuminen on kaksisuuntainen keskinäisen muuttumisen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuesssa ja maahanmuuttaja hankkii yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja. Tässä prosessissa maahanmuuttajan omalla motivaatiolla, sitoutumisella ja omatoimisuudella on suuri merkitys (kotouttaminen.fi-sivusto). Kotoutujalla tarkoitetaan maahanmuuttajaa, joka toimii ja on aktiivinen integroituaan uuteen elinympäristöönsä.

Vuonna 2017 Suomen väestöstä ulkomaalaistaustaisia oli 384 123 eli seitsemän prosenttia. Selvästi koko maan keskiarvoa enemmän ulkomaalaistaustaisia asui Ahvenanmaalla (14,5 prosenttia) ja Uudellamaalla (13 prosenttia). Ulkomaalaistaustaisista yli puolet asui Uudellamaalla.

Vuonna 2016 Suomeen muutti 34 900 henkilöä, mikä oli 6200 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Nettomaahanmuutto eli maahan- ja maastamuuton erotus oli noin 16 800 henkeä. Nettomaahanmuutto on ollut 2010-luvulla vuosittain noin 12 000–18 000 henkeä. Eniten nettomaahanmuuttoa on tullut Euroopan maista.

Vielä 1990-luvulla maahanmuuton perusteena olivat ensisijaisesti humanitääriset syyt. Nykyään syyt maahanmuutolle ovat moninaisemmat; muuton taustalla on yhä useammin muu kuin kansainvälinen suojelu. Vuonna 2016 EU:n ulkopuolelta tulleista 69 prosentille myönnettiin oleskelulupa perheen, työn tai opiskelun vuoksi (Valtion kotouttamisohjelma; Tilastokeskus).

Kuvio 1. Ensimmäiset oleskeluluvat ja oikeudet vuonna 2016 (TEM).

Maahanmuuton yhtäjaksoinen kasvu edellyttää muutostoimenpiteitä myös julkisten palvelujen piirissä. Kotoutumisprosessin onnistumisen edellytyksenä ovat palveluiden saatavuuden turvaaminen, henkilökunnan osaamisen kehittäminen maahanmuuton monimuotoistuesssa sekä yhdenvertaisen kohtelun vahvistaminen kantaväestöön nähden. Lakisääteisen kotouttamisohjelman avulla pyritään tunnistamaan kehitystarpeet eri palvelurakenteissa sekä toimenpiteissä, ja täten vastaamaan maahanmuuttajien erityistarpeisiin. Tornion kotouttamisohjelmassa kartoitetaan paikalliset kotouttamistyön hyvät käytännöt, tunnistetaan maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvät haasteet sekä linjataan kehittämistoimenpiteet ja niiden vaatimat resurssit sekä seurantamenetelmät.

1.1. Lainsäädäntö

Laki kotoutumisen edistämisestä (1389/2010) on astunut voimaan 1.9.2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Lain uudistuksen tavoitteena on myös kotoutumisen kaksisuuntaisuuden edistäminen; kotoutuminen edellyttää maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa. Uutta lakia valmistellaan parhaillaan ja kotouttamisohjelmaa tullaan aikanaan päivittämään muuttuneilta osin uutta lakia vastaavaksi.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että tarjottavat palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on varmistettava, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluita järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kussakin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamiseen liittyen. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluita voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Kunnan kotoutumisen edistämisessä on syytä huomioida:

- kunnan palveluiden toteuttaminen maahanmuuttajille soveltuvina
- kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen kunnan kaikessa suunnittelussa
- kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kuntaan osoittaminen
- kotoutumisen edistäminen ja kunnan eri viranomaisten rooli kotouttamistoiminnassa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

1.2. Tornion kotouttamisohjelma 2018–2021

Kotouttamisohjelman laatiminen on tehty virkamiestyönä kevään 2018 aikana. Ohjelman työryhmään on kutsuttu keskeisiä kunnan viranhaltijoita sivistystoimesta, kulttuuritoimesta, nuorisotoimesta, varhaiskasvatuksesta, terveydenhuollosta ja sosiaalitoimesta. Työryhmä on voinut pyytää tarvittaessa lausuntoja muilta yhteistyötahoilta ja työryhmää on myös voitu täydentää prosessin kuluessa. Järjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat osallistuivat omassa työryhmässään kotouttamisohjelman rakentamiseen. Prosessin kuluessa työryhmillä oli myös yhteisiä työpalavereita. Järjestöjen ohjelmatyössä hyödynnettiin SPR:n lanseeraamaa kotouttamistarjottinta ja työskentelyn veti SPR:n monikulttuurisuustoiminnan asiantuntija. Kotouttamistarjottimen avulla voidaan paremmin hahmottaa muun muassa sitä, mitä palveluita ja toimintoja alueella on, kenelle olemassa olevat palvelut soveltuvat ja millaisia mahdollisia puutteita alueen palvelutarjottimessa on.

Tornion kotouttamisohjelma on päivitetty kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa päivitettiin ohjelman yleisemmät osiot, toisessa vaiheessa keskityttiin kunnan virkamiesten ja järjestöjen toimesta paikallisten erityispiirteiden kuvaamiseen ja mallintamiseen. Työskentelyn vetovastuu on ollut sosiaalitoimessa ja prosessin ulkopuolisena asiantuntijana on toiminut Kotona Suomessa -hankkeen aluekoordinaattori Lapin ELY-keskuksesta.

Tornion kaupungin kotouttamisohjelmaproessin tavoitteena on ollut luoda kotouttamisohjelmasta mahdollisimman käytännönläheinen ”elävä” asiakirja, jota voidaan käyttää arjen työssä ja jota voidaan päivittää ohjelmakauden aikana. Uutta edelliseen ohjelmaan on lisäksi se, että kotouttamisohjelmaan on kirjattu kehittämiskohteita, joiden toteutumista seurataan ohjelma-aikana. Kehittämiskohteita voidaan myös tarkistaa kotouttamisohjelman toimikauden aikana. Kotouttamisohjelman toteutumista ja kehittämiskohteiden seuranta varten nimetään kotouttamistyöryhmä, joka seuraa ohjelman toteutumista ja arvioi kehittämiskohteiden edistymistä vuosittain.

Kotouttamisohjelman valmisteluun on sisältynyt eri tahojen osallistamista, joissa on kartoitettu nykytilannetta sekä mahdollisia kehitystarpeita. Kotouttamisohjelmaa on käsitelty kaupungin johtoryhmissä ja sitä on kommentoinut usea kotouttamisen parissa työskentelevä työntekijä. Kolmannen sektorin toimijoiden näkökulmia on selvitetty työpajan muodossa. Ohjelma on myös käynyt lausuntokierroksilla lautakunnissa ja valtuustossa.

2. KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT PALVELUT

Kotoutumisessa on tärkeää, että viranomaiset varmistavat palveluiden soveltuvuuden kaikille kuntalaisille. Kotoutumisen alkuvaiheessa maahanmuuttajille tarjotaan laissa määriteltyjä kotoutumista edistäviä palveluita. Yleensä viimeistään kolmen vuoden kuluttua oleskeluluvan saamisesta maahanmuuttajat käyttävät muiden kuntalaisten kanssa kaikkia samoja palveluja. Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttajat käyttävät mahdollisimman nopeasti samoja palveluita muiden kuntalaisten kanssa.

Kotouttamisohjelman ja alkuvaiheen palveluiden tarkoituksena on varmistaa, että maahanmuuttaja saa tarvittavat tiedot ja taidot toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Maahanmuuttajan täytyy tietää oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteiskunnassa. Tässä luvussa keskitytään palveluihin, jotka on tarkoitettu erityisesti maahanmuuttajille.

2.1. Tulkkaus ja käännöspalvelut

Tulkkipalveluista ja niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään eri laeissa, joissa määritellään kenelle ja milloin palveluita tulee järjestää. Tulkitsemisesta säädetään muun muassa hallintolaissa (434/2003, 26 §), laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000, 5 §), laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992, 5 §), ulkomaalaislaissa (301/2004, 203 §) sekä kielilaissa (423/2003, 10 § 18 §).

Tulkkaus- ja käännöspalveluiden käyttö on keskeinen oikeusturvakysymys. Viranomaisella on vastuu tulkkauksen järjestämisestä, jos asiakkaalla ei ole riittävää kielitaitoa. Ammattitaitoisella tulkkauksella taataan, että asiakas ymmärtää kyseessä olevan asian täysin. Samalla varmistetaan viranomaisen oikeusturva asian hoidossa.

Palvelu voidaan toteuttaa läsnäolo-, puhelin- tai videotulkkauksena. Viranomainen voi käännättää asiakirjoja, jotka ovat merkityksellisiä asiakkaan palvelemisen kannalta. Palvelun laadun takaamiseksi eri toimijat voivat käännättää esitteitä ja lomakkeita palveluistaan paikkakunnalla yleisimmin käytetyille kielille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus korvaa kunnalle pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden tulkkauksesta aiheutuneet kustannukset täysimääräisenä ilman aikarajaa. Korvausvelvoite edellyttää voimassaolevaa sopimusta pakolaisten vastaanotosta kunnan ja ELY-keskuksen välillä. Viranomainen on kuitenkin velvollinen järjestämään tulkkauksen kaikille maahanmuuttajille.

Kotouttamisprosessin tavoitteena on, että maahanmuuttaja kykenee mahdollisimman pian maahantulonsa jälkeen toimimaan yhteiskunnassa itsenäisesti suomen kielellä. Maahanmuuttaja voi kuitenkin viranomaisasioiden yhteydessä tarvita tulkkaus- ja käännöspalveluita vielä useankin vuoden maassaolon jälkeen. Kokonaisuudessaan kyseessä on maahanmuuttajille keskeinen, peruspalveluja tukeva palvelumuoto.

Tornion seudun tärkeimmät tulkkaus- ja käännöspalvelujen tarjoajat ovat Monetra tulkkipalvelut Oy ja Polaris Kielipalvelut Oy.

Toimintaohjeet tulkkaukseen

- Tilaa aina tulkki, jos et ole varma, onko asiakkaasi suomen kielen taito tai oma kielitaitosi riittävä asioiden hoitamiseen.
- Käytä tulkkina vain ammattitulkkiä, älä asiakkaasi puolisoa, sukulaista tai tuttavaa.

- Älä koskaan käytä lasta tulkkina.
- Tulkki ei osallistu keskusteluun vaan tekee osapuolten välisen keskustelun mahdolliseksi. Hän ei esiinny puolestapuhujana tai ylimääräisenä viranomaisena.
- Tulkki tulkaa kaiken asiakkaiden välisen keskustelun. Tulkki ei lisää mitään tai jätä mitään pois. Hän on täysin puolueeton ja ehdottomasti vaitiolovelvollinen.
- Tulkki voi tehdä omia tulkkausta helpottavia muistiinpanoja, jotka hän hävittää tulkkauksen jälkeen.
- Käyttämällä tulkkipalvelua varmistat, että asiat tulevat välitetyksi oikein. Tulkin käyttö lisää sekä työntekijän että asiakkaan oikeusturvaa.

2.2. Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan koulutus- ja työhistoria sekä arvioidaan hänen opiskelu-, työllistymis- ja muut kotoutumisvalmiudet. Siinä myös selvitetään kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Alkukartoituksen järjestänyt taho ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa eri viranomaispalveluiden piiriin (Laki kotoutumisen edistämisestä). Mikäli henkilö on työtön työnhakija, työ- ja elinkeinotoimisto toteuttaa alkukartoituksen. Muille maahanmuuttajille alkukartoituksen tekee pakolaistyöntekijä sosiaalitoimessa.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan henkilökohtainen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden avulla hän saa riittävät tiedot ja taidot kotoutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Suunnitelmaan voi sisältyä kieliopetusta, oman äidinkielen opetusta, yhteiskuntaoppia, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetuksen täydentäviä opintoja, kotoutumiskoulutus tai muita yksilöllisesti kotoutumista edistäviä toimenpiteitä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröimisestä (Laki kotoutumisen edistämisestä).

TE-toimiston kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä maahanmuuttajapalveluiden kanssa silloin, kun henkilöllä on asiakkuus myös maahanmuuttajapalveluissa. Suunnitelmassa sovitaan koulutukseen, työnhakuun ja työllistymiseen liittyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Lisäksi maahanmuuttajapalveluissa tehdään heidän kaikille täysi-ikäisille asiakkailleen vielä laajempi kotoutumissuunnitelma, jonka yhtenä osana ovat myös koulutukseen ja työelämään liittyvät toimenpiteet. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi (Laki kotoutumisen edistämisestä).

2.3. Kiintiöpakolaisten vastaanotto

Tornion kaupunki on tehnyt Lapin ELY-keskuksen kanssa sopimuksen pakolaisten vastaanottamisesta kuntaan. Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että vuosina 2018–2019 Tornio vastaanottaa 35 pakolaista vuosittain. Pakolaiskiintiöstä 20 kuntapaikkaa on varattu kiintiöpakolaisille ja 15 kuntapaikkaa luvan saaneille turvapaikanhakijoille. Kuntapaikkaan sisältyvät alaikäiset, yksin ilman huoltajaa maahan tulleet turvapaikanhakijat sekä kiintiöpakolaiset, joka sisältää myös vamman tai sairauden vuoksi (ns. hätätapaukset) maahan tulleet pakolaiset. Kotoutumislain mukaisesti ELY-keskus vastaa kiintiöpakolaisten kuntiin sijoittamisesta. Vuonna 2017 kuntapaikkoja oli 70 ja Lapin ELY-keskus osoitti Tornioon 23 pakolaista. Oleskeluluvan saaneet

18 vuotta täyttäneet turvapaikanhakijat voivat valita minkä tahansa kunnan Suomessa asuinkunnakseen ja he ovat oikeutettuja kaikkiin niihin palveluihin, jotka kunta tarjoaa muillekin kunnan asukkailla.

Laki kotoutumisen edistämisestä tuli voimaan 1.9.2011. Lain yhtenä tavoitteena on tukea maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa sekä edistää heidän kotoutumistaan. Kuntien ja valtion rooli on keskeinen muun muassa palveluiden järjestämisessä sekä tasa-arvon edistämisessä ja syrjinnän ehkäisemisessä. Laissa säädetään, että kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä, sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Lisäksi laki edellyttää, että kunnille maksettavien oleskeluluvan saaneiden turvapaikan hakijoiden palveluiden korvausten ehtona on lain mukainen kotouttamisohjelma ja sopimus ELY-keskuksen kanssa pakolaisten vastaanotosta.

Kunnalle maksetaan vastaanotetuista pakolaisista laskennallista korvausta. Kiintiöpakolaisista laskennallista korvausta maksetaan neljä vuotta ensimmäisestä väestökirjamerkinnästä ja myönteisen oleskeluluvan saaneista turvapaikan hakijoista kolme vuotta. Korvaukset on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan, sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. Toimeentulotukena maksettavat menot korvataan kunnalle kolmen ensimmäisen vuoden aikana täysimääräisenä. Korvausten maksamisen edellytyksenä on kunnanvaltuuston hyväksymä kotouttamisohjelma. Tulkkauspalvelut korvataan toteutuneiden kustannusten mukaan.

2.4. Pakolaistyö

Sosiaalipalvelujen piiriin kuuluva pakolaistyö huolehtii yksilöllisesti arkielämän ohjauksesta ja neuvonnasta eri elämäntilanteissa, joita ovat esimerkiksi alkukartoitukset, asuntoasiat, lääkärikäynnit, terveystarkastukset, henkilötunnukset, rekisteröinnit, hakemukset, kotoutumissuunnitelmat yhteisten asiakkaiden osalta yhteistyössä TE-toimiston kanssa, harrastuksiin ohjaaminen, pankkitilien avaaminen, toimeentulotuki, informointi yms. Tehokas palveluntarjonta edellyttää tulkkauspalveluiden hyödyntämistä tarvittaessa. Pakolaistyön tavoitteena on 3–4 vuoden aikana saada asiakas toimimaan itsenäisesti ja tavoitteellisesti yhteiskunnan tasa-arvoisena jäsenenä. Pakolaistyö pyrkii kokemusten perusteella luomaan ja kehittämään uusia toimintamalleja parempaan kotoutumiseen sekä tiedottamaan pakolaisuuteen liittyvistä asioista.

Sosiaalitoimen pakolaistyön tehtävänä on tukea Tornioon saapuvia pakolaisia kotoutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan monialaisessa verkostotyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Pakolaistyön asiakkaana ovat vuosittain kaupungin vastaanottamat kiintiöpakolaiset, myönteisen oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, perheen yhdistämisen kautta saapuneet ja itsenäisesti Tornion kuntaan muuttavat pakolaiset.

Asiakkuus pakolaistyössä kestää neljä vuotta. Pakolaistyön palveluihin kuuluvat edellä mainittujen ryhmien vastaanottojärjestelyt ja sosiaalityön palvelut. Pakolaisten saapuessa kuntaan alkuvaiheen neuvonnan ja ohjauksen vastuu on sosiaalitoimen pakolaistyöllä.

Kiintiöpakolaisten vastaanoton järjesteleminen alkaa 1–2 kuukautta ennen heidän saapumistaan kuntaan. Kun kunta saa tiedon tulevista henkilöistä, ensimmäisenä alkaa asumisen järjesteleminen. Terveyskeskukseen ollaan yhteydessä terveystarkastuksien järjestämisestä mahdollisimman pian kuntaan saapumisen jälkeen. Koulua ja päivähoitoa tiedotetaan mahdollista koululaisista ja päiväkotikäisistä lapsista ja TE-toimistoa heidän palvelujensa piiriin ohjattavista henkilöistä.

Ennen kiintiöpakolaisten saapumista pakolaistyö järjestää infotilaisuuden niille viranomaisille, jotka työskentelevät alkuvaiheessa kiinteästi kiintiöpakolaisten kanssa. Infossa käydään läpi esimerkiksi erityisjärjestelyjen tarpeet sairaudesta tai muusta syystä johtuen.

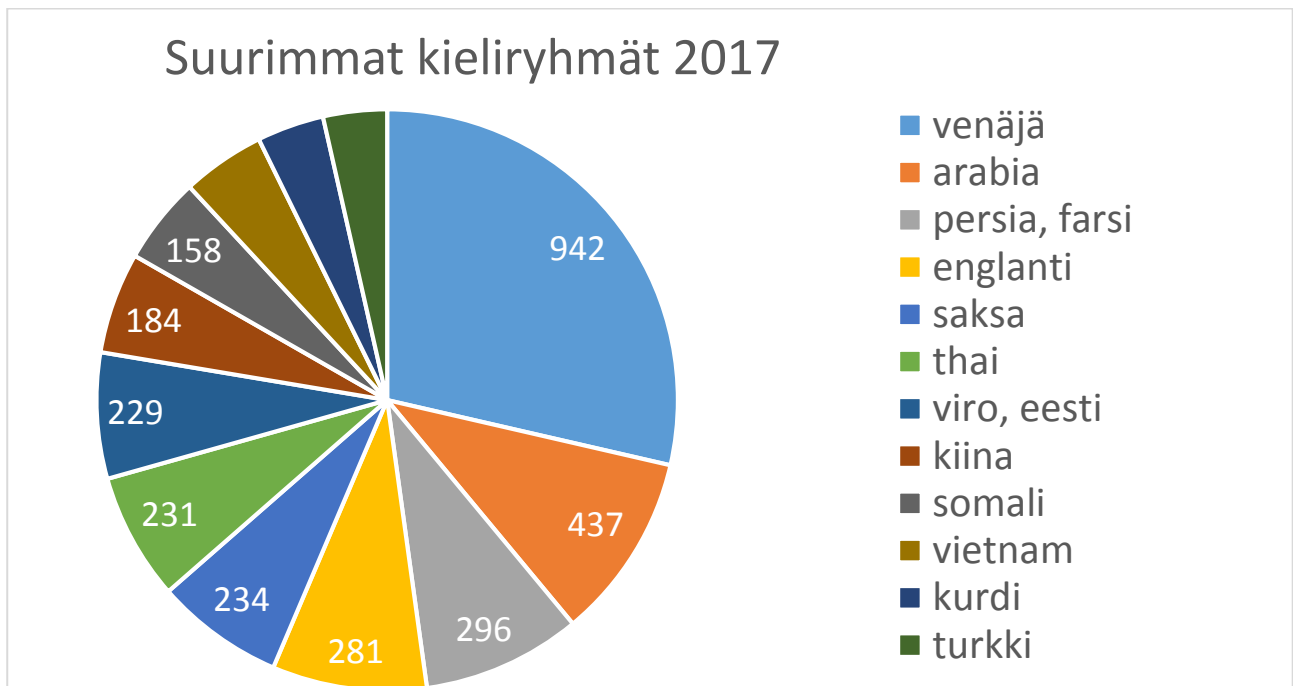
Kiintiöpakolaisten saavuttua kuntaan alkaa varsinainen kotouttamistyö. Ensimmäiset 1–3 kuukautta kuluvat uusien asioiden opetteluun, uuteen kotikaupunkiin tutustumiseen ja virallisten asioiden järjestämiseen, muun muassa rekisteröitymiseen maistrattiin, terveystarkastuksiin, Kelan hakemuksiin, pakollisten henkilöasiakirjojen vireillepanoon ja lasten koulun aloitukseen.

Kotouttamistyö jatkuu koko pakolaistyön asiakkuuden ajan. Kotouttamisen tavoitteena on, että kotouttamisaian aikana asiakas oppii hoitamaan omia asioitaan itsenäisesti ja tietää, mistä hän voi saada tarvitsemansa palvelun. Kotouttamisaian jälkeen asiakas siirtyy aikuissosiaalityön palveluihin, mikäli tarvitsee sosiaalityötä tai muuta sosiaalipuolen ohjausta ja neuvontaa.

3. MAAHANMUUTTO LAPISSA

3.1. Maahanmuutto Lapissa ja Torniossa

Maahanmuuttajien määrä Lapissa on vuosikymmenien saatossa moninkertaistunut. Lappiin muutetaan ensisijaisesti perhesiteiden, opiskelun sekä työnteon perässä. Vielä 1980-luvulla Lappia asutti vain muutama sata ulkomaalaista, kun vuoden 2017 lopussa Lapissa oli 4 013 ulkomaankansalaista, 2.2 % koko Lapin väestöstä. Vertailun vuoksi esimerkiksi Uudellamaalla ulkomaalaisia vuonna 2017 oli 8.2 % väestöstä.

Kuvio 2. Lapissa puhutaan noin 80 vierasta kieltä.

Maahanmuuttajien mukanaan tuoma monipuolinen kulttuurien kirjo sekä kielitaito vahvistavat Lappia kansainvälisenä maakuntana entisestään. Maahanmuuttajaväestön nuorempi ikärakenne verrattaessa kantavä-

estöön tarjoaa tärkeän voimavaran maakunnalle, jossa väestö alati vähenee ja ikääntyy. Lapin kunnista Rovaniemi, Kemi ja Tornio ovat harjoittaneet kotouttamista ja vastaanottaneet kansainvälisen suojelun piirissä olevia yksilöitä jo 1980-luvun loppupuolelta lähtien.

Harvaan asutettu maakunta pitkin välimatkoineen asettaa haasteita tarvittavien kotoutumista edistävien palveluiden ja toimenpiteiden yhdenvertaiselle tuottamiselle Lapissa. Yhdenvertaisuuden turvaamiseksi on kehitetty innovatiivisia ja joustavia palvelujen tuottamistapoja sekä verkostoyhteistyötä. Keskeisimpiä toimintaverkostoja ovat Lapin maahanmuuttoasiain toimikunta, Lapin etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) sekä maahanmuutto- ja kotouttamistoimijoiden (MAKO) verkostot.

3.2. Maahanmuutto Tornion seudulla

Torniossa suurimmat kieliryhmät ovat venäjä, arabia ja farsi.

Seutukunta	2014		2016		2017	
	Ulkomaan kansalaiset	%	Ulkomaan kansalaiset	%	Ulkomaan kansalaiset	%
Yht.	1 433	2,4	1 531	2,6	1 466	2.5
Kemi	752	3,4	809	3,8	755	3.6
Keminmaa	59	0,7	62	0,8	63	0.8
Simo	24	0,7	25	0,8	27	0.9
Tervola	29	0,9	32	1	51	1.7
Tornio	569	2,6	603	2,7	570	2.6

Kuvio 3. Meri-Lapin ulkomaan kansalaiset.

4. MAAHANMUUTTOTYÖN LINJAUKSET 2014–2017

Tornion maahanmuutto- ja kotouttamistyön linjaukset pohjautuvat kansalliseen maahanmuuttostrategiaan ja Lapin maahanmuuttostrategiaan 2017.

Lapin maahanmuuttostrategia pitää kotouttamista ja kotoutumista maahanmuuttajien eri elämänvaiheissa vaikuttavana kokonaisvaltaisena prosessina. Strategia huomioi maahanmuuttajat maahantuloperusteista riippumatta. Strategian ensisijaisiksi tavoitteiksi on asetettu alueen maahanmuutto- ja kotouttamistyön edelleen kehittämisen, maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistämisen edistäminen Lapissa sekä kasvavaan maahanmuuttoon ja ulkomaisen työvoiman rekrytointiin varautuminen.

Lapin maahanmuuttostrategian vision mukaan ”Lappi on moniarvoinen ja monikulttuurinen maakunta, jossa kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja edellytykset elää, asua ja tehdä työtä” (Lapin maahanmuuttostrategia 2017.)

4.1. Maahanmuuttotyön linjaukset Torniossa

Tornion maahanmuutto- ja kotouttamistyön linjaukset pohjautuvat kansalliseen maahanmuuttostrategiaan ja Lapin maahanmuuttostrategiaan 2017. Tornion kotouttamisohjelman isot tavoitteet seuraavat edeltävän Meri-Lapin seudullisen kotouttamisohjelman 2014–2017 tavoitteita, joita olivat kotoutumispalvelujen saatavuuden turvaaminen, yhdenvertaisuuden korostaminen, maahanmuuttajien tarpeiden huomioiminen peruspalveluissa sekä maahanmuuttajien ja kantaväestön välisen vuorovaikutuksen lisääminen. Tornion tavoitteissa korostuvat maahanmuuttotyön kehittäminen peruspalveluissa ja verkostomaisen työotteen lisääminen osana kotouttamistyötä. Myös järjestöjen ja kolmannen sektorin roolia yhteistyökumppanina halutaan vielä erikseen korostaa.

Kotoutumispalvelujen saatavuuden turvaamisessa keskeistä on eri hallintokuntien välisen yhteistyön syventäminen ja yhteisten toimintamallien rakentaminen. Yhteistyö alkaa siitä, että tunnemme ja ymmärrämme paremmin toistemme työtä. Maahanmuuttajien tarpeiden huomioiminen peruspalveluissa edellyttää maahanmuuttajien erityistarpeiden tunnistamiseen liittyvän osaamisen kehittämistä ja kunnallisten palveluiden parempaa hahmottamista. Yhdenvertaisuuden korostaminen edellyttää maahanmuuttajien kohtelemista kantaväestön kanssa tasavertaisina kuntalaisina; tarpeisiin vastataan peruspalvelutasolla, ei pelkästään erityispalvelujen kautta. Maahanmuuttajien ja kantaväestön välisen vuorovaikutuksen lisäämiseen päästään eri väestöryhmiä yhdistävien tilaisuuksien järjestämisen ja yleisen globaalikasvatuksen avulla.

4.2. Kotouttamistyöryhmän asettaminen

Osana Kotouttamisohjelman laadintaprosessia kuntaan nimetään poikkihallinnollinen kotouttamistyöryhmä, jonka tehtävänä on määritellä nelivuotiskaudelle kotouttamiseen liittyvät kehittämistarpeet ja niihin liittyvät toimenpiteet sekä seurata ja arvioida Kotouttamisohjelman toteutumista. Kotouttamistyöryhmä kokoontuu vuosittain ja seuraa suunniteltujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista sekä tarvittaessa määrittelee kehittämiskohteita uudelleen myös nelivuotiskauden aikana.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Tornion kaupungin henkilöstön monikulttuurisuusosaamisen kehittäminen	Järjestetään säännöllisesti koulutuksia, joihin osallistuu jokaisen yksikön edustaja Edistetään maahanmuuttajien ja kaupungin henkilöstön välistä vuoropuhelua	Koulutusten ja osallistuneiden määrä	Tornion kaupungin eri palvelualueet
Maahanmuuttajat saavat esitteitä eri palveluista omalla äidinkielellä	Eri palveluntarjoajat käännättävät esitteitä neljälle suurimmalle kieliryhmälle Torniossa (venäjä, arabia, englanti, farsi)	Eri kielille käännetyt esitteet	Kaupungin eri palvelualueet

5. KOTOUTTAMISPALVELUT OSANA PERUSPALVELUITA

5.1. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuspalvelut on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille lapsille. Esiopetus on velvoittava kaikille kuu-sivuotiaille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka pyritään järjestämään asuinalueen lähipäiväkodista ja esiopetuspisteestä. Torniossa kaikki esiopetuspaikat sijaitsevat alueiden lähikoulujen tiloissa.

Ennen kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksen/esiopetuksen, järjestetään aloituskeskustelu huoltajien kanssa. Aloituskeskustelussa käydään läpi lapsen vahvuudet ja suomalaisen varhaiskasvatuksen/esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt. Varhaiskasvatuksessa huoltajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö tekevät tiivistä yhteistyötä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen mahdollistamiseksi. Huoltajille kerrotaan myös kuinka tärkeää oman kielen ja kulttuurin vaaliminen on, sillä se luo hyvän pohjan toisen kielen ja kulttuurin oppimiselle.

Jokaiselle lapselle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, tehdään Pienten kielireppu -kielenkartoitus ja sen perusteella suomi toisena kielenä - eli S2-suunnitelma. S2-opetus integroidaan lapsen päivittäiseen toimintaan. Tarvittaessa suomen kielen oppimista voidaan lisäksi tukea esimerkiksi yksilö- tai pienryhmätöi-minnan avulla.

Kun lapsi on ollut varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa 2–3 kuukautta, laaditaan lapselle yhdessä huoltajien kanssa henkilökohtainen varhaiskasvatus-/esiopetussuunnitelma. Suunnitelmaan liitetään aloituskeskuste-lussa täytetty oman äidinkielen kielenkehityksen selvityskaavake. Lapsen oman äidinkielen opetukseen ei varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa ole mahdollisuuksia, joten perheen oma rooli kielen ja kulttuurin yllä-pitämisessä ja harjoittelussa korostuu.

Esiopetusvuoden keväällä arvioidaan lapsen suomen kielen kehittymistä ja muitakin kouluvalmiuteen liittyviä asioita yhdessä huoltajien kanssa. Mikäli lapsi ei esiopetusvuoden aikana ole saavuttanut riittävää suomen kielen valmiutta, on vaihtoehtona, että lapsi käy toisen vuoden esiopetuksessa, aloittaa koulun yleisopetuk-sen luokassa tai osallistuu opetukseen valmistavalla luokalla.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Varhaiskasvatus-paikkojen saatavuus kielikursseille menijöiden lapsille mahdollisimman nopeasti	Yhteistyön lisääminen pakolaistyön ja varhaiskasvatuksen kanssa	Asiakaspalaute	Pakolaistyö ja varhaiskasvatus

5.2. Perusopetus

Suomessa vakinaisesti asuvalla maahanmuuttajalapsella (7–16-vuotias) on oikeus maksuttomaan perusope-tukseen. Kun kouluun tulee maahanmuuttaja tai eri kieli- ja kulttuuritaustainen oppilas, selvitetään ensin oppilaan taustatiedot ja mikä on hänen kielitaitonsa ja opiskeluhistoriansa. Tärkeää opiskelussa on kielen osaamisen kehittäminen niin, että oppilaalla on hyvät edellytykset selviytyä tulevissa opinnoissa.

Lapsen oppivelvollisuus päättyy, kun peruskoulun 1.–9. luokat on suoritettu tai kun koulun aloituksesta on kulunut kymmenen vuotta tai sinä vuonna, kun oppilas täyttää 17 vuotta.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta tarjotaan niille lapsille ja nuorille, joiden suomen kielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Suurin osa maahanmuuttajataustaisista oppilaista osallistuu koulupolun alussa perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Valmistavassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma. Noin vuoden kestävän valmistavan opetuksen jälkeen oppilas sijoittuu pääsääntöisesti lähialueensa kouluun.

Oppilaan oman äidinkielen opiskelua ja oman kulttuurin tuntemusta pyritään tukemaan mahdollisuuksien mukaan, mikä tukee myös oppilaan suomen kielen opiskelua ja kokonaisvaltaista kehittymistä. Mikäli oppilaan suomen kielen taito ei ole riittävä yleisopetuksen ryhmässä opiskelemiseen, hän aloittaa opinnot perusopetukseen valmistavassa luokassa, oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Oppilas integroidaan mahdollisimman pian alkuvaiheessa hänelle sopivissa oppiaineissa, erityisesti taito- ja taideaineissa ikä- tai taitotasonsa mukaiseen perusopetusryhmään. Siirtyminen kokonaan yleisopetuksen ryhmään tapahtuu oppilaan yksilöllisten valmiuksien mukaisesti.

Kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvat oppilaat ovat oikeutettuja tuen eri muotoihin, mikäli tarvetta ilmenee. Opettajat antavat tukiovetusta tarpeen mukaan. Mikäli nämä yleisen tuen tukimuodot eivät riitä, tehdään pedagoginen arvio ja siirrytään tehostettuun tukeen.

Erillistä S2-opetusta annetaan mahdollisuuksien mukaan, muuten oppilaan suomen kielen etenemistä arvioidaan yhdessä erityisopettajan ja luokanopettajan tai äidinkielen opettajan kanssa. Oppilailla on oikeus myös oman uskontokuntansa opetukseen ja oman äidinkielen opetukseen, mikäli oppilasmäärät ryhmiin täyttyvät.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Valmistavan opetuksen ryhmien aloituspaikkojen tarjoaminen tarpeiden mukaisesti välittömästi	Perustetaan uusia valmistavan opetuksen ryhmiä tarpeen mukaisesti tai integroidaan oppilas lähikouluun	Asiakaspalaute	Perusopetus
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetus toteutuu oppilaan yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti	Ylläpidetään S2-opettajien osaamista Varmistetaan S2-opettajien saatavuus	S2-koulutusten ja osallistujien lukumäärä lukuvuoden aikana	Perusopetus

5.3. Lukiokoulutus

”Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain 6 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä.”

”Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.” (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, 4.6).

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015 määrää muun muassa, että ”lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa” (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, 2.2.).

Tämän lisäksi, ”opetussuunnitelman perusteet korostavat toimintakulttuuria, joka on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille. Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.” (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, 3.3).

5.4. Toisen asteen koulutus ja aikuiskoulutus

Maahan tullessaan maahanmuuttajat ovat varsin eri tilanteissa ja heidän tarpeensa, osaamis- ja koulutustasonsa sekä perhetilanteensa voivat vaihdella paljon. Toisilla on koulutuksensa ja osaamisensa puolesta edellytykset nopeaan työllistymiseen, toiset puolestaan tarvitsevat pidemmän kotoutumisajan ja tehostetumpia kotoutumistoimenpiteitä.

Asianmukainen koulutus edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Koulutus voi olla joko kokonaan Suomessa hankittu tai aiemmin hankitun osaamisen pohjalta Suomessa täydennetty. Täydennyskoulutusta suunniteltaessa aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on ensisijaisen tärkeää.

5.4.1. Koulutus kotoutumisen edistäjänä

Menestyminen opinnoissa ja työelämässä edellyttää suomen kielen taitoa sekä suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan toiminnan ymmärtämistä. Kotoutumiskoulutus on keskeinen väylä maahanmuuttajien kotoutumiseen sekä osallistumiseen muuhun koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille.

Oppivelvollisuusiän ylittäneille suunnattu kotoutumiskoulutus toteutetaan alueellamme pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena Opetushallituksen aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen sekä aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden (2012) mukaisesti. Kotoutumiskoulutusta järjestää Meri-Lapin alueella Kemin lyseon lukion maahanmuuttajakoulutuksen yksikkö.

Lapin ELY-keskus on hankkinut työvoimakoulutusta Lapin TE-toimiston esitysten mukaisesti ja maahanmuuttajat ovat päässeet koulutukseen kohtuullisen nopeasti.

5.4.2. Tornion kansalaisopisto

UMAKO-lukutaitokoulutus

Tornion kansalaisopisto järjestää vuonna 2018 käynnistettyä, ns. UMAKO-mallin (uusi maahanmuuttajien koulutus) mukaista maahanmuuttajien toiminnallista luku- ja kirjoitustaidon koulutusta. Lukutaitokoulutus on oltava hyväksyttynä koulutukseen osallistuvan omassa kotoutumissuunnitelmassa, jonka tekee Lapin TE-toimisto ja/tai Tornion sosiaalitoimi.

Lukutaitokoulutus on tarkoitettu kotoutumisen tueksi sellaisille maahanmuuttajille, joilla ei ole kotimaassaan tai muulla ollut mahdollisuutta saada riittävästi koulutusta ja yleissivistystä, jotta he voisivat selviytyä suomalaisen yhteiskunnan asettamista haasteista opiskelulle, työssäkäynnille sekä käytännön arjen toiminnoille. Lukutaitokoulutuksen kohderyhmänä ovat erityisesti henkilöt, jotka tarvitsevat joustavia ja/tai osa-aikaisia opiskelumahdollisuuksia sekä henkilöt, joiden arvioidaan hyötyvän erityisesti aktiiviseen toimintaan kytkeystä opiskelusta.

Lukutaitokoulutuksen alussa opiskelijalle tehdään lähtötason arviointi, jonka tavoitteena on selvittää opiskelijan koulutustausta, aiempi osaaminen sekä mahdollisesti työn kautta hankitut taidot. Lähtötason arvioinnin perusteella jokaiselle koulutukseen osallistuvalla laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jota päivitetään tarpeen mukaan koulutuksen aikana.

Kotostartti-/Alkustartti-koulutus

Tornion kansalaisopisto järjestää sosiaalitoimen ja TE-toimiston toimeksiannosta pääasiassa kesä–heinäkuussa toteutettavaa, noin neljän viikon mittaista ns. Kotostartti-/Alkustartti-koulutusta, johon kuuluu suomen kielen ohella myös arjen taitojen opiskelua. Ko. koulutukset on tarkoitettu kyseisin vuoden keväällä/alkukesästä Tornioon tulleille kiintiöpakolaisille ennen heidän varsinaisen syksyn kotoutumiskoulutuksen alkamista.

Suomea ulkomaalaisille -kurssit

Tornion kansalaisopiston opinto-ohjelmassa on vuosittain Suomea ulkomaalaisille I ja/tai II -kurssit. Näillä omaehtoisilla kursseilla osallistujat voivat olla esimerkiksi paikallisissa perheissä työskenteleviä au-paireja, muiden oppilaitosten opiskelijoita, paikallisten urheiluseurojen urheilijoita, avioliiton kautta Suomeen tulleita tai Tornion vastaanottamia kiintiöpakolaisia.

Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla

Tornion kansalaisopisto suunnittelee ja kehittää yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen ja -järjestöjen sekä Tornion kaupungin peruskoulujen ja nuoris- ja liikuntatoimen kanssa maahanmuuttajien ja kantaväestön yhteisiä liikunnallisia tapahtumia, leirejä, urheilukouluja, kursseja ja tiedotustilaisuuksia. Tässä toiminnassa keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat myös Tornion Perheiden Talo ja alueen muut oppilaitokset.

Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla -toimintaan voi sisältyä muun muassa pienten lasten satujumppaa, lasten sporttileirejä, lasten ja nuorten yleisurheilukouluja, jalkapalloa, pingistä, uimakouluja, naisten kuntosaliharjoittelua, kouluilla toimivia lasten liikuntaryhmiä, arabialaisen tanssin kursseja, luistelukouluja ja keilailua.

Kursseille pyritään rekrytoimaan maahanmuuttajataustainen opettaja/ohjaaja, minkä tarkoituksena on työllistää maahanmuuttajia ja mataloittaa maahanmuuttajien osallistumiskynnystä uuteen toimintaan.

5.5. Nuorisotoimen palvelut

Tornion nuorisotoimen strategian mukaan nuorisotoimen tarkoituksena on nuorten aseman ja elinolojen parantaminen yhteiskunnassa, nuorten kuuleminen sekä nuorten asioiden edistäminen päätöksenteossa. Nuorisotoimen palvelut on tarkoitettu kaikille kaupungin nuorille, pääkohderyhmässä ovat kuitenkin 12–25-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Nuorisotoimi pyrkii tukemaan nuoren kasvua tarjoamalla mielekkäitä ja itsetuntoa vahvistavia, pääasiassa ohjattuja harraste- ja vapaa-ajantoimintoja ja -tiloja. Toiminta mahdollistaa nuorten vahvuuksien ja osaamisen kehittymisen. Nuorille tarjotaan myös matalan kynnyksen mahdollisuuksia kotimaiseen ja kansainväliseen liikkuvuuteen. Nuorisotoimen yhtenä perusarvona on yhdenvertaisuus sekä syrjinnän vastainen toiminta.

Nuorisotiloja on kunnan alueella yhteensä viisi. Nuorisotiloilla nuoret voivat viettää vapaa-aikaansa monipuolisen tekemisen parissa, kavereiden ja nuoriso-ohjaajien seurassa. Tilan kautta tapahtuvaa toimintaa siirretään myös lähialueille ja talon ulkopuolelle. Esimerkkinä alueellisesta nuorisotyöstä on kouluilla tehtävä yhteistyö. Kesäpöso on Tornion Nuorisotoimen liikkuva nuorisotila, joka toimii kesän ajan, ja järjestää erilaista toimintaa ja tekemistä nuorille heidän toivomissaan paikoissa. Nuorisotoimi järjestää monipuolisesti kerho- ja harrastustoimintaa sekä retki-, leiri- ja tapahtumatoimintaa torniolaisille lapsille ja nuorille.

Koulunuorisotyö on nuorisotyön muoto, jossa nuorisotyöntekijä on kiinteä osa koulun viikoittaista arkea, osana koulun henkilökuntaa. Koulunuoriso-ohjaajan työtehtäviin ja tärkeimpiin tavoitteisiin kuuluu nuorten osallisuuden ja aktiivisuuden lisääminen, yhteisöllisyyden kasvattaminen sekä kouluviihtyvyyden parantaminen niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Koulunuorisotyön menetelmiä ovat muun muassa ryhmätystoiminta 7.-luokkalaisille, laajennettu oppilashuoltoryhmä, koulukierrokset, tukioppilastoiminta, pienryhmätoiminta, ennaltaehkäisevä päihdetyö, nuorisotilojen tekeminen tutuksi nuoremmille oppilaille, yhteistyö paikallisten oppilaitosten kanssa sekä erilaiset tapahtumat ja tempaukset kouluilla.

Etsivä nuorisotyö auttaa 13–15-vuotiaita sekä 15–28-vuotiaita nuoria löytämällä sopivat keinot ja tahot, joiden avulla voidaan tukea nuorta ja nuorta aikuista elämässä. Etsivät nuorisotyöntekijät auttavat Torniossa asuvia nuoria heidän elämäntilanteensa selvittelyssä, käytännön asioiden hoidossa, virastokäynneillä sekä antavat henkilökohtaista ohjausta nuoren toiveen mukaan.

Nuorten tieto- ja neuvontapiste Aaltonen tarjoaa erityisesti tietoon ja neuvontaan liittyviä palveluita. Työntekijät ovat nuorten käytettävissä kaikissa mieltä askarruttavissa kysymyksissä liittyen esimerkiksi opiskelupaikkoihin, työasioihin, erilaisiin viranomaisasioihin, seurusteluasioihin, kansainvälisyysasioihin ja päihteisiin. Aaltosessa tehdään myös mediapainotteista nuorisotyötä.

Torniolaiset lapset ja nuoret voivat vaikuttaa oman elinympäristönsä kehittämiseen esimerkiksi kunnallisoaloitteilla, oppilaskuntatoiminnassa ja järjestötoiminnassa. Vaikuttamismahdollisuudet aukeavat 14–28-vuotiaille nuorille Tornion nuorisoneuvoston kautta. Nuorisoneuvosto koostuu nuorten muodostamasta neuvostosta, joka tuo ideoitaan ja ehdotuksiaan kuntalaisten kuuluville, tekee aloitteita tärkeinä pitämistään asioista, seuraa kaupungissa tehtävää päätöksentekoa sekä aktivoi nuoria herättämään keskustelua yhteiskunnallisista asioista.

Nuorisotoimi järjestää kohdennettua nuorisotyötä ja pienryhmätoimintaa, johon osallistujat valitaan moniammatillisesti muun muassa oppilashuollon ja sosiaalitoimen kanssa. Toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin vastataan erilaisten ajankohtaisten hankkeiden avulla.

Tornion nuorisotoimen palvelut löytyvät Tornion kaupungin nettisivuilta, Facebookista, Instagramista sekä SnapChatista.

5.6. Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut tukevat kuntalaisten harrastuksia ja tarjoavat monipuolisia tapahtumia. Palveluiden avulla vaalitaan ja edistetään paikallista kulttuuriperinnettä ja kotiseutuhistoriaa sekä ylläpidetään museotoimintaa. Kulttuuripalveluiden avulla voidaan turvata kansalaisten tasa-arvoista kohtelua, ehkäistä syrjäytymistä ja edistää maahanmuuttajien kotouttamista.

Torniossa kirjastopalveluiden avulla tuetaan maahanmuuttajien oman kielen ja kulttuurin säilymistä hankkimalla ja välittämällä aineistoa keskeisimmillä vieraili kielillä. Tarpeen mukaan aineistoja hankitaan myös harvinaisemmilla kielillä. Suomen kielen opetusta ja kaksikielisyyttä edistetään hankkimalla tarvittavaa opetusmateriaalia eri kielillä. Kirjasto- ja museopalveluiden saatavuus ja tunnettavuus turvataan henkilökohtaisen opastuksen, kirjastovierailujen sekä ryhmäopastuksen avulla.

Tornion kulttuuripalvelut edistävät kotouttamisprosessia myös tarjoamalla erinäisiä harjoittelupaikkoja sekä mahdollisuuden kielen opiskeluun harjoittelun ohessa. Lisäksi kunkin kunnan tulisi noteerata maahanmuuttajien erikoisosaaminen ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntää jo olemassa olevaa kulttuurien kirjoa kulttuuripalveluja tuottaessaan.

5.7. Sosiaali- ja terveystalvet

Kaikilla, joilla on kotikuntalain (201/1994) mukainen kotipaikka, on oikeus kunnan järjestämiin hyvinvointi- eli sosiaali- ja terveystalvetuihin. Maahanmuuttajalla on oikeus yhteisiin kunnan järjestämiin hyvinvointipalveluihin, jos hänellä on voimassa oleva, Kelan myöntämä sairausvakuutus. Sosiaali- ja terveystalvetuiden saatavuus ja toimivuus korostuvat kunnissa, joissa maahanmuuttajien osuus kantaväestöstä on merkittävä. Meri-Lapin alueella tämä tarkoittaa käytännössä Kemi-Tornion aluetta. Terveystalvetuihin kuuluvat terveydenhoitajan- ja lääkärintarkastukset ja vastaanotot, perusterveydenhuollon lääkäripalvelut sekä äitiys- ja lastenneuvolapalvelut. Sosiaalipalveluihin lukeutuvat sosiaalityö ja -päivystys, kotipalvelu, asumispalvelut, omaishoidon tuki, laitos- ja perhehoito, kuntoutus, lasten ja perheiden palvelut, ikäihmistien- ja vammaispalvelut sekä päihdepalvelut.

6. KOTOUTTAMISEN MUUT PALVELUT

6.1. Työ- ja elinkeinotoimiston palvelut

Maahanmuuttajapalvelut on integroitu osaksi tavallisia TE-toimiston palveluja huomioiden kuitenkin maahanmuuttajien erityistarpeet. Päätoimisia maahanmuuttajien työllistymiseen erikoistuneita asiantuntijoita on neljä ja he ovat sijoittuneet tuetun työllistymisen palveluihin. Muilla palvelulinjoilla osalla virkailijoista tehtävänkuvaa kuuluu myös maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelut kotoutumisajan jälkeen. Kotoutumisen koordinaatio on keskitetty tuetun työllistymisen palveluihin, joista vastaavat palvelujohtajan ja palveluesimiehen lisäksi neljä asiantuntijaa.

Kotoutumiskoulutuksen vastuu on osaamisen kehittämisen palveluissa yhdellä palveluesimiehellä. Työvoimakoulutuksena toteutettavasta kotoutumiskoulutuksesta vastaa TE-toimisto. Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu

laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös kotolain perusteella omaehtoisena koulutuksena. Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajille järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetuista ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Maahanmuuttaja-asiakkaita koskevat samat palveluperiaatteet kuin muita asiakkaita. Palveluissa huomioidaan kuitenkin asiakkaiden erityistarpeet, kuten esimerkiksi tulkkipalvelut. Palveluun varataan yleensä keskimääräistä pidemmät vastaanottoajat. TE-palveluita voidaan räätälöidä hyvinkin joustavasti asiakkaiden palvelutarpeita vastaaviksi.

Kotoutumislain mukaisesti Lapin TE-toimisto osallistuu kotouttamisen kehittämiseen monialaisena yhteistyönä alueen viranomaisten ja eri toimijoiden kanssa. TE-toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista sekä muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille räätälöiden palveluita heille sopiviksi.

Maahanmuuttajien palveluissa korostuu neuvonnan ja ohjauksen tärkeys. Kotoutumislain mukaan TE-toimiston ja muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Kotoutumislain yhtenä tavoitteena on lisätä kotouttamisen vaikuttavuutta aloittamalla kotoutumista tukevat palvelut ja toimenpiteet mahdollisimman nopeasti maahantulon jälkeen. Palvelun nopean käynnistämisen takaamiseksi TE-toimiston tulee käynnistää kotoutumislain mukainen alkukartoitus niille maahanmuuttajille, jotka ovat työttömiä ja rekisteröityneet työnhakijaksi TE-toimistoon.

Alkukartoituksen perusteella TE-toimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Kotoutumislain mukaan kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kielen opiskelun lisäksi kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti edistävästä toimenpiteistä. Maahanmuuttajan yksilöllisesti edistäviä toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi omaehtoisten opiskelujen tukeminen, erilaiset TE-toimiston hankkimat valmennukset sekä kokeilut.

Valmennuksia voidaan hankkia uravalmennuksena, mikäli asiakkaan todetaan tarvitsevan tukea ja ohjausta ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämisessä, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä. TE-toimisto voi myös hankkia työhönvalmennusta, mikäli asiakas tarvitsee henkilökohtaista tukea työpaikan etsimiseen, työsopimuksen solmimiseen ja/tai työsuhteen vakiinnuttamiseen. Työkokeilua puolestaan voidaan käyttää sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytämiseksi. Koulutus-kokeilussa asiakas pääsee tutustumaan koulutusaloihin oppilaitoksissa tarkoituksenaan selvittää soveltuvuutta eri aloille ja koulutuksiin sekä edellytyksiä opiskella kyseisissä oppilaitoksissa.

Yksilöllisesti edistäviä toimenpiteitä voivat olla myös työvoimakoulutuksena tarjottava ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus sekä palkkatuettu työ, mikäli sen arvioidaan olevan tarkoituksenmukaisin keino työllistymisen edistämisessä.

Maakunnallisena monialaisena verkostoyhteistyönä laadittu Lapin maahanmuuttostrategia 2017 ohjaa Lapin TE-toimiston maahanmuuttajapalveluiden toimeenpanoa kaikilla TE-toimiston palvelulinjoilla.

6.2. Kelan palvelut

Maahanmuuttajalle voidaan maksaa kotoutumissuunnitelman ajalta työmarkkinatukea. Kela ratkaisee sen, kuka on maahanmuuttaja, samoin muut työmarkkinatuen saamisen edellytykset. TE-toimisto antaa työvoimapoliittisen lausunnon oikeudesta työmarkkinatukeen ja maksamiseen vaikuttavista muista seikoista.

Kelan tukia saa yleensä henkilö, joka kuuluu Suomen sosiaaliturvaan. Kuuluminen Suomen sosiaaliturvaan määrittyy henkilön vakituisen asumisen perusteella. 1.1.2017 Kelan vastuulle siirtyi kunnilta perustoimeentulotuen maksaminen. Poiketen muista Kelan myöntämistä sosiaaliturvaetuuksista, toimeentulotukioikeus ei määriy asumisen vaan oleskelun perusteella.

Mikäli maahantulija on vastaanottopalveluiden piirissä, valtio korvaa hänen toimeentulonsa ja tarjoaa muut palvelut eikä tällainen henkilö ole Kelan myöntämän perustoimeentulotuen piirissä. Kela ei siten vastaa turvapaikanhakijoiden tuesta. Asiakas vakuutetaan (sosiaalivakuutus) hakemuksesta vakinaisesti Suomessa asuvana siinä vaiheessa, kun hän saa oleskeluluvan. Perustoimeentulotukea asiakas ei saa ennen kuin hänet on kirjattu ulos vastaanottokeskuksesta. Vaikka perustoimeentulotukea ei makseta ennen kuin asiakas tosiasiallisesti muuttaa kuntaan, voi asiakas hakea Kelasta toimeentulotukea, vuokraa ja vuokratakuuta ennen sitä. Lisäksi tyypillisiä Kelan myöntämiä etuuksia ovat esimerkiksi asumisen tuet ja lapsilisä. Asiakkaan siirtyessä pois vastaanottopalveluiden piiristä on oleellista, että yhteistyötä tekevät niin vastaanottokeskus, Kela (etuu-det) kuin kuntakin (sosiaalihuollon palvelut). Asiakkaalle voidaan tilata Kelalta hyvissä ajoin ajanvarausaika (mahdollisuus tulkkaukseen) asiakaspalveluun sekä vastaanottokeskus ja/tai Kela voivat informoida siirtyviä asiakkaita Kelan tarjoamista palveluista.

Kiintiöpakolaisina Suomeen saapuvat henkilöt rinnastetaan Suomessa vakinaisesti asuviin, joten he kuuluvat suomalaisen sosiaaliturvan piiriin. Kiintiöpakolaisille voidaan hakea kunnan toimesta tarvittaessa perustoimeentulotukea jo ennen maahan saapumista. Kela voi myöntää perustoimeentulotuen, vaikka ei tietäisi vielä saapuvan henkilön henkilötunnusta. Kela tekee aktiivisesti yhteistyötä kotoutumista hoitavien muiden viranomaisten kanssa, jotta kiintiöpakolaisena saapunut henkilö tutustuisi Kelan palveluihin mahdollisimman pikaisesti. Paikallistasolla toimittaessa on tärkeää, että Kela saa etukäteen tiedon kuntiin saapuvista kiintiöpakolaisista. Kela on sopinut yhdessä maahanmuuttopalveluiden ja kuntien kanssa paikallisista yhteyshenkilöistä, joihin voi ottaa yhteyttä niin turvapaikanhakijoiden, pakolaisten kuin kiintiöpakolaistenkin palveluita suunniteltaessa ja haettaessa.

Laittomasti maassa oleskelevien kiireelliseen avuntarpeeseen vastataan STM:n suositusten (31.12.2017) mukaisesti kunnissa. Kiireellisen sosiaalihuollon tarpeessa olevat asiakkaat Kela ohjaa kuntaan, jossa tehdään kokonaisarvio henkilön avuntarpeesta. Asiakas voi hakea vielä toimeentulotukea Kelasta, kun hän on asioinut kunnan sosiaalihuollossa. Mikäli kunta ei ole myöntänyt henkilölle välttämätöntä ravintoa tai lääkkeitä, voi Kela myöntää ne maksusitoumuksina tilapäisesti. Kela ohjaa laittomasti maassa oleskelevat vapaaehtoisen paluun järjestelmään. Jos asiakas on saanut jo toimeentulotukea vakinaisen oleskelun perusteella, toimeentulotuen maksamista jatketaan perustoimeentulotukena, kunnes hän on poistunut maasta.

7. JÄRJESTÖ- JA VAPAAEHTOISTOIMINTA TORNION SEUDULLA

Kansalaisjärjestöjen toiminnassa on useita ulottuvuuksia; eri väestöryhmien edunvalvonta, vaikuttaminen, asiantuntijuus, uusien toimintamallien kehittäminen, avun ja tuen järjestäminen – joskus myös palveluiden tuottaminen myytäväksi joko suoraan asiakkaille, kunnille tai muille tahoille. Edellä mainittujen lisäksi vapaa-

ehtoistoiminta on yksi keskeisimpiä kansalaisjärjestötoiminnan osia, siihen on viitattu järjestötoiminnan ytimenä tai sydämenä. Suomi on aktiivinen vapaaehtoistoiminnan maa. Yksin Meri-Lapin alueelle on rekisteröity yli 2000 yhdistystä.

Kolmas sektori suomalaisessa yhteiskunnassa käsittää pääasiassa järjestöjä, säätiöitä ja osuuskuntia. Kolmannen sektorin toimintaan lukeutuu sekä palkka- että vapaaehtoistyötä. Kolmannen sektorin ehdottomia voimavaroja ovat palkka- ja vapaaehtoistyön integrointi sekä yhteiskunnan eri osaamisalueiden yhdistäminen hyötyä tuottavaksi kokonaisuudeksi.

Maahanmuuttaja voi saada yhdistystoiminnasta tukea kotoutumisprosessiinsa. Yhdistystoimintaan liittymisen motivaattoreita on useita: kielen oppiminen, yksinäisyyden väheneminen, suomalaiseen kulttuuriin tutustuminen sekä oman kulttuurin vaaliminen ja säilyttäminen. Vapaaehtoistoiminta voi edistää kotoutumista tarjoamalla toimintaa, vapaaehtoisuuskoulutuksia ja yhdessä tekemistä, näin ollen vähentäen eristäytymistä ja yksinäisyyttä. Maahanmuuttajien mukanaan tuoma monikulttuurisuus rikastuttaa yhdistystoimintaa.

Yleisten aktiviteettien ohella kolmannen sektorin toimijat järjestävät eritoten maahanmuuttajille suunnattua toimintaa. Maahanmuuttajat ovat mukana urheiluseurojen toiminnassa. SPR:n Tornion osastolla on kerhotoimintaa maahanmuuttajajäsenille. Monet järjestöt, kuten paikalliset Martta-yhdistykset sekä Akateemiset Naiset ry. toimivat yhteistyökumppaneina maahanmuuttajahankkeiden toiminnan järjestämisessä. Länsi-Pohjan Mielenterveysseuran kriisikeskus Turvapojun toimitiloissa on kokoontunut Kemin Mister's maahanmuuttajamiesten ryhmä.

ELY-keskusten tehtävänä on maahanmuuton ja kotouttamisen alueellinen kehittäminen ja yhteensovittaminen sekä yhteistyön koordinointi. Alueellisen yhteistyön lisäämiseksi ja kehittämistyön tueksi Meri-Lapissa ja Rovaseudulla on toiminut jo usean vuoden ajan alueelliset MAKO-verkostot. Näiden lisäksi vuoden 2017 aikana toimintansa aloittivat myös Tunturi-Lapin ja Itä-Lapin verkostot.

Verkostot ovat tarkoitettu ensisijaisesti maahanmuutto- ja kotouttamisasioiden parissa työskenteleville, mutta myös järjestötoimijat, kuntien luottamushenkilöt sekä muut asiasta kiinnostuneet voivat osallistua toimintaan. Verkostojen jäsenenä on mm. alueen kuntien viranomaisia ja luottamushenkilöitä, kolmannen sektorin toimijoita, seurakuntien tai oppilaitoksien edustajia ja kouluttajia. Verkoston tavoitteena on edistää toimijoiden välistä yhteistyötä kotouttamistyön kehittämiseksi Lapissa.

8. TIEDOTUS, TOTEUTUS JA SEURANTA

Kotouttamisohjelma julkaistaan kunnan kotisivuilla. Se päivitetään neljän vuoden välein. Osana Kotouttamisohjelman laadintaprosessia kuntaan nimetään poikkihallinnollinen työryhmä, jonka tehtävänä on määrittellä nelivuotiskaudelle kotouttamiseen liittyvät kehittämistarpeet ja toimenpiteet sekä seurata ja arvioida ohjelman toteutumista. Työryhmä kokoontuu vuosittain ja seuraa kehittämistoimenpiteiden toteutumista sekä tarvittaessa määrittelee kehittämiskohteita uudelleen myös nelivuotiskauden aikana. Kotouttamisohjelmatyön ensimmäisessä vaiheessa virkamiestyöryhmässä ovat työskennelleet:

Hooli Tarja, rehtori

Keloneva Riitta, päivähoidon päällikkö

Lappalainen Jenni, nuoriso-ohjaaja

Mört Marianne, sosiaaliohjaaja/pakolaistyö

Ponkala Eveliina, erityislastentarhanopettaja

Fränti Juha, sosiaalityön johtaja, työryhmän sihteeri

Junes-Leinonen Marianne, vs. osastonhoitaja

Laakso Tarja, johtava kieltenopettaja

Mäkimartti Terttu, nuoriso-ohjaaja

Pietikäinen Auli, nuorisotyön päällikkö

Rahkonen Heli, maahanmuuttajien opettaja